

DOI: <https://doi.org/10.36719/2663-4619/96/33-37>

Leyla Qocayeva
Azərbaycan Dillər Universiteti
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru
<https://orcid.org/0000-0002-9936-364X>
UOT CODE:82
leyla_qocayeva@inbox.ru

ƏDƏBİ DİSKURSUN XARAKTERİK XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Xülasə

Ümumilikdə diskursun, xüsusən də ədəbi-bədii diskursun tədqiqinin əhəmiyyəti və aktuallığı əsaslandırılır. Müasir dilçilik elmində ədəbi-bədii diskurs anlayışının dərk edilməsinin nəzəri məsələləri işıqlandırılır, diskursun və mətnin öyrənilməsi sahəsində müxtəlif elmi konsepsiyaların icmalı verilir. Burada diskursun əvvəlki tədqiqatlarının nəticələri təhlil edilir, təsvirin ümumi elmi əsasları qurulur və diskursun strukturu araşdırılır. Elmi ədəbiyyatın təhlilinin nəticələrinə əsasən ədəbi-bədii diskursun şərh müxtəlif daxili və xarici amillərlə şərtlənən bədii kommunikasiya prosesinin lingvistik təcəssümünü, habelə reallığı yazıçı tərəfindən subyektiv qiymətləndirilməsini sintez edən bədii mətn kimi verilir. Qeyd olunur ki, bu subyektivliyin mərkəzində həmişə açıq və ya daha çox dolay olaraq yazıçının oxucu auditoriyasına koqnitiv yönümlü təsiri durur. Tədqiqatda həmçinin ədəbi-bədii diskursun onu digər diskurs növlərindən fərqləndirən spesifik xüsusiyyətləri müəyyənləşdirilir, yazıçının və cəmiyyətin müəyyən məkan-zaman kontinumunda mədəni kodlarının təmsilçisi kimi bədii diskursun strukturunu təşkil edən dil və idrak vahidləri analiz olunur. Həm dil parametrlərinin, həm də müəllifin düşüncə və şüur parametrlərinin reallaşdığı ədəbi-bədii diskursun dualistik mahiyyəti barədə nəticə çıxarılır, habelə ədəbi-bədii diskursun tərkibində müxtəlif diskurs növlərinin qarşılıqlı nüfuz etməsi üzə çıxarılır.

Açar sözlər: epik nümunə, diskurs, blok sxem, semiotika, mətn

Leyla Gojayeva
Azerbaijan University of Languages
PhD in philology
<https://orcid.org/0000-0002-9936-364X>
UOT CODE:82
leyla_qocayeva@inbox.ru

The characteristic features of the literary discourse

Abstract

Generally, the importance of the literary discourse is very actual nowadays. In modern linguistics the meaning and the theoretical issues of the literary discourse are highlighted. In this article the author gives scientific analysis of the relation between the text and the discourse. The general scientific basis of the article is described and the structure of the discourse is determined. Based on the results of the analysis of the scientific literature, the interpretation of the literary discourse is given as an artistic text that synthesizes the linguistic embodiment of the literary communication process conditioned by various internal and external factors, as well as subjective assessment of the reality by the writer. It is clear that there is a cognitive-oriented effect between the writer and the reader. A conclusion is made about the dualistic nature of literary-artistic discourse, where both the language parameters and the author's thoughts and consciousness parameters are realized.

Keywords: epic poetry, discourse, block diagram, semiotics, text

Giriş

Elm aləmində ədəbi-bədii diskursun interpretasiyası məsələsinin təməli təbii olaraq diskurs növlərini ayırd etməyə yanaşmalar haqqında müzakirənin meydana çıxması zamanı qoyulmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, “diskurs” termininin özü rus dilçilik elmində nisbətən yaxınlarda, XX əsrin 70-ci illərinin sonlarında istifadə olunmağa başladı, baxmayaraq ki, bəzi tədqiqatçılar onun yaranma tarixini ən çox İntibah dövrü ilə əlaqələndirirlər (V.Z.Demyankov), digərləri isə hesab edir ki, bu termin ümumiyyətlə eramızın 5-ci əsrində meydana gəlmiş və simvolik olaraq latın dilindən (discoursus) “söhbət, danışmaq” kimi tərcümə edilmişdir (İ.T.Kasavin). Bu gün “diskurs” termininin birmənalı şərhə yoxdur, bu, həmin terminin fənlərarası statusu ilə bağlıdır: ilk dəfə fəlsəfədə istifadə olunmuş bu termin koqnitiv linqvistikada, mədəniyyətşünaslıqda, semiotikada, linqvokonseptologiyada, məntiqdə, linqvososiologiyada, mətn linqvistikasında, ədəbiyyatşünaslıqda və digər elm sahələrində öz yerini tapmışdır. M.L.Makarov diskursu tədqiq etmənin əhəmiyyətini və aktuallığını qeyd edərək etiraf edir ki, “bu gün sosial elmlərdə “diskurs” kateqoriyası Avropa iqtisadiyyatında avroya aid edilən rola oxşar rol oynayır” (Vodak, 1997: 11). Dilçilik elmi nöqtəyindən diskurs linqvistik tədqiqatın geniş yanaşma və metodlarının axtarışını tələb edərək dilin yeni, demək olar ki, daha mürəkkəb tədqiqat tərəfini nümayiş etdirir. Diskursun, xüsusən də ədəbi-bədii diskursun tədqiqinin əhəmiyyəti və aktuallığı əsaslandırılır, müasir dilçilik elmində ədəbi-bədii diskurs anlayışının dərk edilməsinin nəzəri məsələləri işıqlandırılır (2). Diskursun tərifinin əsas problemi onun qeyri-sabitliyində və dinamik təzahür xarakterindədir. “Sözün, söz birləşməsinin, cümlənin yalnız statik varlıqlar, sabit sistem elementləri kimi təhlili zamanı istifadə olunan üsullar ümumiyyətlə diskurs üçün yararsız olur” (Semiotika, Stepanov, 2001: 6). Bu ona dəlalət edir ki, diskurs, ilk növbədə, bir prosesdir, dil isə bir sistemdir və diskursda müxtəlif dil vahidlərinin təhlili ənənəvi linqvistik tədqiqatı deyil, başqa bir şeyi nəzərdə tutur, çünki bu vahidlər diskursun səciyyəvi xüsusiyyətlərini əldə edərək, eyni şəkildə dinamik olur, konnotativ və assosiativ əlamətlər qazanaraq semantik qeyri-sabitlik nümayiş etdirir. Diskurs tədqiqatında təkamül və onun çox aspektli olması diskursun çoxlu şərhinin meydana çıxmasına səbəb olmuşdur, lakin bu gün “diskurs” termini dedikdə ənənəvi olaraq “ekstralingvistik - pragmatik, sosial-mədəni, psixoloji və digər amillərlə əlaqəli mətn; hadisə aspektində götürülmüş mətn kimi başa düşülür. Diskurs həyata dalmış nitqdır” (Harris, 1952). Yəni sosial kontekst və qarşılıqlı əlaqə diskursun təşkili üçün aparıcı şərtlər olaraq görünür. Bu baxımdan biz ədəbi-bədii diskurs dedikdə, bədii ünsiyyət prosesinin özünün müxtəlif daxili və xarici amillərlə şərtləndirilən linqvistik təəcəssümünü, yazıcının reallığa subyektiv qiymət verməsini özündə sintez edən bədii mətn kimi başa düşürük. Qeyd etmək lazımdır ki, bu subyektivliyin mərkəzində açıq və ya daha çox dolayısı ilə həmişə yazıcının oxucu auditoriyasına koqnitiv yönümlü təsiri dayanır, bu zaman “o, müəyyən münasibətləri, habelə kommunikativ niyyətləri və xitab etdiyi şəxsə estetik təsirin ona məlum olan üsullarını rəhbər tutur” (Vigotsky, 1968). Diskursun növlərini fərqləndirmək üçün meyar kimi ədəbi-bədii diskursun spesifikliyi mətnin pragmatikasının, onun təşkili parametrlərinin və janr-üslubi xüsusiyyətlərinin, habelə müəllifin bu və ya digər diskurs sferasına olan niyyətlərinin təyin edilməsidir. Diskursiv təhlilin ən önəmli xüsusiyyəti əsərləri təhlilə cəlb etmək və müəyyən ardıcılığa əsasən onun koqnitiv tərəflərini aşkara çıxarmaqdır (Widdowson, 1972: 294). Buna əsaslanaraq tədqiqatçılar aşağıdakı diskurs siyahısını təqdim edirlər: publisistik, siyasi, reklam, dini, ədəbi-bədii və ya müəllif diskursu.

Ədəbi-bədii diskursun bütün digər növlərdən əsas fərqləndirici xüsusiyyəti əsərin müəllifi əslində təqdim olunan məlumatlara görə heç bir məsuliyyət daşmadığı, üstəlik, “istinad etdiyi məlumat mənbələrini təhrif etdiyi, tarixi reallıqlarla və baş vermiş digər hadisələr və ya mətnlər sözün hər hansı manipulyasiyaların sözün birbaşa mənasında yalan olmadığı, bədii diskursun konkret məqsədlərinə xidmət etdiyi” bədii dünyanın yaradılmasıdır. Ədəbi-bədii diskursun digər bir özəlliyi dil vahidlərinə tələb olunan format “verərək” oxucuda müxtəlif hiss və emosiyaların oyanmasına, bununla da onun reallığa mənəvi-dəyərli münasibətinin formalaşmasına xidmət edən estetik funksiyasıdır. Bədii əsərin estetikası müəllifin dünyagörüşünün həm şəxsi, həm də sosial mahiyyətini açıqlayaraq, dil vahidlərindən istifadənin fərdi-müəllif spesifikasiyası vasitəsilə

yazıcının yaradıcı niyyətinin reallaşmasını nəzərdə tutur. Beləliklə, ədəbi-bədii diskurs oxucunu öz məkanına cəlb edərək, onun qarşısında yazıçı ilə kommunikativ aktın baş verdiyi uydurma bir dünya açır. Qeyd etmək lazımdır ki, dilşünaslıqda ədəbi diskursda müəllifin və oxucunun mövqeləri fərqli olur. Belə ki, M.Baxtin, U.But, P.Labbok, S.Byork kimi alimlər yazıcının dominant rola sahib olduğunu iddia etmişlər. E.Enneken, A.Beletski, R.Bart (“müəllifin ölümü” anlayışını da o tətbiq etmişdir), M.Fuko, U.Eko və Amerika reseptiv tənqid məktəbi bədii mətnin strukturunda oxucunun aparıcı mövqə tutduğunu bəyan etmişlər. Mətnin ədəbi bədii konteksdə araşdırılması yönündə diskursun özünəməxsus yeri var (7). Bu problematika ilə bağlı son illərin nəşrləri daha az mübahisə xarakteri daşıyır, daha çox xitab edən və xitab olunanın dialoji qarşılıqlı əlaqəsinə diqqət yetirir və onlardan birinin üstün rolunu vurğulamır. Bundan əlavə, ədəbi-bədii diskurs iştirakçılarının dialoq xarakteri təkcə şəxsi müstəvidə deyil, həm də dünyanın bədii dərk ilə reallaşan məişət səviyyəsində özünü göstərir. Ədəbi-bədii diskursun xüsusiyyətlərini təhlil etdikdə diqqəti bu çəkir ki, bu problematika ilə bağlı tədqiqatlar yalnız bu hadisənin müəyyən məqamlarına həsr edilmişdir. Belə ki, məsələn, Frans Kafkanın (V.İ.Tkaçenko) nəqli diskursu, F.M.Dostoyevskinin (V.İ.Qabdullina) müəllif diskursu, M.M.Prişvinin bədii diskursu. (N.İ.Lişova), M.Tsvetaevanın poetik diskursu (A.V.Kuryanoviç, A.V.Qromova, L.A.Ermakova və s.) araşdırılır; bir sıra əsərlər postmodernizm diskursuna həsr olunub (M.A.Nikulina, P.A.Kovalev, V.V.Ferroni və s.) və s. Fikrimizcə, belə qradasiya ədəbi-bədii diskursun dil və janr-üslub xüsusiyyətləri ilə birlikdə hər bir bədii əsərin formal və semantik unikallığını yaradan fərdi müəllif niyyətlərini özündə birləşdirən praqmalinqvistik sahənin xüsusiyyətləri ilə bağlıdır. Burada bədii mətnin digər diskursların xarakterik xüsusiyyətlərini, məsələn, dini və ya məişət xüsusiyyətləri ehtiva etdiyi zaman bədii diskursun mümkün polimorfizmini də qeyd etmək lazımdır. Bu zaman bədii əsərin quruluşunda istifadə olunan süjetlərin, dialoqların və ya başqa diskursların personajlarının realizmi məsələsi meydana çıxır. Bir tərəfdən, bu, həqiqətən də, məsələn, məişət diskursu şəklində təsbit olunmuş real personajlar, onların nitqləri və şəraiti ola bilər, digər tərəfdən isə canlı diskursun, personajların və ya situasiyaların illüziyasını yaradan müəllif üslubu vasitəsidir. İstənilən halda bədii diskursun inkorporativ statusu nəzərə alınmaqla realılıqla bağlı təqdimatın həqiqəti ciddi tənqid olunmur. Üstəlik, əsər oxucunun öz dünyagörüşü prizmasından dərk edildiyi üçün onunla mətn arasındakı məsafəni minimuma endirərək əsərdəki hər hansı bir personajla özünü eyniləşdirmək və bədii dünyaya tam inteqrasiya etmək səviyyəsinə qədər azalda bilər, bu da artıq onun üçün yeni bir reallıq kimi görünəcək. Oxucunun bu mövqeyi ədəbi-bədii diskursun aşağıdakı xüsusiyyəti ilə izah olunur - əsas funksiyası qavrayışın xüsusiyyətlərini və nəticələrini (görmə, eşitmə, təmas, qoxu və ya dad) dil vasitələrinin köməyi ilə ifadə etməkdən ibarət olan bədii qavrayışın olması.

Ədəbi - bədii diskurs mürəkkəb kommunikativ hadisə və iştirakçılarının şüurunun, təfəkkürünün və dilinin qarşılıqlı təsirinin nəticəsi olmaqla, açıq, sərt olmayan, dinamik və davamlı-labial quruluşa malikdir. L.A.Manerkonun fikrinə görə, bədii mətnin diskursiv məkanının çoxölçülü olması mətnin dərk edilməsinin dərin əsas proseslərinə müraciət etməyi, oxucunun bilavasitə diskursdan çıxarılmış və əsərin müəllifi tərəfindən qoyulan məlumatlarla birləşərək öz biliyinə istinad etməsini nəzərdə tutur. Məhz bu mühit, fikrimizcə, yazıcının və cəmiyyətin müəyyən məkan-zaman kəsimində mədəni kodları əks etdirən semiotik diskurs məkanını formalaşdırır. Müəllifin niyyətini verballaşdırın müxtəlif linqvistik və konseptual vasitələr onun ədəbi-bədii diskursunun dil strukturunu müəyyən edir (Short, 1989: 141). V.Z.Demyankov situasiya aspektini ön plana çəkərək hesab edir ki, diskursun elementləri təsvir olunan hadisələr, onların iştirakçıları, performativ məlumatlar və “qeyri-hadisələr”, yəni hadisələri müşayiət edən hallar; hadisələri izah edən fon; tədbir iştirakçılarının qiymətləndirilməsi: söhbəti hadisə ilə əlaqələndirən məlumatdır. Bu amillər həm dil parametrlərinin, həm də təfəkkür və şüur parametrlərinin reallaşdığı diskursun dualistik mahiyyətini təsdiq edir. Eyni zamanda, ədəbi-bədii diskursda şüur-dil dixotomiyası həm monoloq, həm də dialoq formasında reallaşa bilər. Eyni zamanda, M.N.Kojina diskurs prosesinin iştirakçılarının sayından asılı olmayaraq dilin kommunikativ təbiətini olduğu kimi qəbul edərək qeyd edir ki, “kommunikativlik özünü diskursun bütün formalarında göstərir, ona görə də mahiyyət etibarilə istənilən diskurs dialoqdur”. Ədəbi-bədii diskursun strukturunun mürəkkəbliyi müxtəlif

səviyyələrdə: ritmik intonasiya, leksik, qrammatik, sintaktik, mədəni və milli-məxsus dəyərlərin nəzərə alınması baxımından və s. linqvistik təhlil aparmağa imkan verir. Ən xarakterik ifadə vasitələri frazeologizmlərdən, funksional sinonimlərdən istifadə, dil oyununun olması, epitetlərin, metaforaların, alluziya və parafrasların daxil edilməsi, mətn qurulmasının hipertekst modelindən istifadə kimi dil hadisələridir (məsələn, Ceyms Coysun “Uliss” və ya Xulio Kortazarın “Klassikləri oynamaq” romanları). Açar sözlərdə və anlayışlarda həyata keçirilən semantik və praqmatik komponentlər də nəzərə alınmalıdır. Diskurs dildə təsbit edilən dünyanı görmə və həqiqəti nizamlanma üsuludur. Müxtəlif təcrübələrdə ifadə olunur və bununla bağlı nəinki dünyanı əks etdirir, hətta onu yenidən qurur və yaradır (9). V.Z.Demyankov hesab edir ki, diskurs bəzi əsas anlayışlar ətrafında cəmləşərək yaradıcı və tərcüməçi üçün ümumi olan dünya tərəfindən müəyyən edilən aktyorları, obyektləri, şəraiti, zamanları, hərəkətləri və s. təsvir edən ümumi kontekst yaradır, bu həm də diskurs yerləşdirilməsi zamanı qurulur. Ədəbi-bədii diskursda belə əsas anlayışlar daha çox nominant leksemlərlə: həyat, ölüm, xeyir, şəər, sevgi, dostluq, xoşbəxtlik, iman, tanrı və s. ilə təmsil olunur. Qeyd etmək lazımdır ki, mürəkkəb mental vahid olaraq konseptlər əvvəlcə mətndən və diskursdan kənar, yazıçının şüurunda formalaşır, sonra bədii konsepsiyanın yaradılması zamanı rəasional qavrayış alaraq mətndə onun kommunikativ yönümünü və estetik təsirinin müəyyən edərək verballaşır. Şübhəsiz ki, bütün bu xüsusiyyətlər bir-biri ilə sıx bağlıdır və əlaqəlidir, çünki mətn elementlərinin təşkili yazıçının praqmatik münasibətinə əsaslanan mətn konstruksiyasının müəyyən qaydaları ilə diktə olunur, onların şərhə yalnız ayrı-ayrı dil vahidlərinin mənasını və əlaqəsini qurmaqla müəyyən edilə bilər.

Beləliklə, ədəbi-bədii diskurs iki mahiyyətin - yazıçının linqvistik ünsiyyət prosesinin və onun nəticəsində əldə olunan bədii mətnin vəhdətidir. Mətn diskursun əsas komponenti kimi yazıçının linqvistik şəxsiyyətini psixi, etnik, sosial, dil və diskurs vasitəsilə inikas edən digər komponentlərin daxil olduğu dinamik, inkişaf edən bir fenomen kimi təqdim edən fərdi-müəllif dominant mənalının əks olunduğu dil və ekstralingvistik hadisələri aktuallaşdırır. Həmçinin qeyd etmək lazımdır ki, əsər analizi iki yerə bölünür: hermenevtik analiz və diskursiv analiz (10). Diskursu öyrənmədə analitik yanaşmanın da müəyyən prinsipləri var. Diskursiv təhlil bəzi dil qurumlarından istifadə edərək dilin öyrənilməsində yardımçı olur. Belə təhlil zamanı dilin forması və funksiyasına baxılır (11). Son tədqiqatlar göstərir ki, mətn təkcə linqvistik hadisə deyil, həm də kodlar və işarələr sistemini həyata keçirən, özü də işarə kimi fəaliyyət göstərən semiotik kateqoriyadır. Lakin E.E. Brazqovskaya qeyd edir ki, ümumi dil verbal işarəsindən fərqli olaraq, bədii mətnə daha çox fərdi (müəllif), prosessual, immanent və emosional xarakter xasdır. Bütün işarələr məcmusu ilə bədii mətni ədəbi-bədii diskursun məhsulu olduğunu bəyan edərək mətnin semiotikasını əvəz edərək həm bədii mətnin bütün səviyyələrində linqvistik xüsusiyyətlərinin, həm də mətn qurma mexanizmlərinin öyrənilməsinə yanaşmaların gələcək inkişafını müəyyən edən diskursun özünün semiotikası haqqında sual yaranır.

Burada qeyd etmək yerinə düşər ki, qərb dilçiliyi üçün diskursun semiotikası problemi yeni deyil və onun ilkin şərtləri yarım əsr bundan əvvəl məşhur fransız semiotik filosofu Roland Bartın “La linguistique du discours” əsərində diskursu translingvistikanın obyektə - “kütləvi kommunikasiyalar sferasına aid sonsuz folklor və bədii mətnləri” öyrənən semiotikanın bölməsi kimi qeyd etdiyi zaman yaranmışdır. Rus dilçiliyinə gəlincə, hazırda ümumən diskurs semiotikası, xüsusən də ədəbi-bədii diskurs semiotikasının dilçilər tərəfindən çoxdan “insan həyat dildə əsas məqamı” kimi tanınmış qnoseoloji əhəmiyyətinə baxmayaraq, dilçilik elminin platformasında hələ də inamlı mövqə qazanmaqdadır” (Sopher, 1981: 328). Biz V.A.Milovidovun konsepsiyası ilə tam razıyıq. O hesab edir ki, ədəbi-bədii diskursun semiotikası mədəniyyətin ən mürəkkəb obyektə olan bədii ədəbiyyatın mədəni (o cümlədən ədəbi) prosesin real xüsusiyyətlərindən danışmağa, konkret ədəbi hadisələrin təkcə intuitiv deyil, həm də semiotik çoxsaylı interpretasiyasını izah etməyə imkan verən tədqiqi ilə bağlı zəruridir.

Nəticə

“Diskurs” anlayışı fənlərarası anlayış kimi müasir ədəbiyyat nəzəriyyəsi aspektinə daxil olmuşdur. Filologiya elminin nisbətən yeni olan bölməsində - nəzəri poetikada bu problemə bir çox cəhətdən baxılır. “Söz”, “diskurs”, “həyata qərq olmuş diskurs”, “əsl danışiq mətni”, “diskurs tərzii” kimi linqvistik anlayışlar diskursun ilkin mənaları kimi göstərilir. Ədəbiyyat nəzəriyyəsində diskurs anlayışı təkcə linqvistik diskurs modellərini deyil, həm də diskurs modelinin fəlsəfi, ideoloji, siyasi aspektlərini sintez və əhatə edir. Rus tədqiqatçısı Y.Rudnev fransız alimi P.Serionun diskursun səkkiz müxtəlif anlayışı barədə konsepsiyasını təhlil edərək, ədəbi tənqidə, ədəbi diskursa bilavasitə aid olan üç əsas tendensiyanı qeyd edir: “ Sossürün qeyd etdiyi mənada “diskurs”, yəni hər hansı konkret fikir; diskurs nəzəriyyəsi və ya praqmatika çərçivəsində diskursun alıcıya təsiri və onun “ifadə” situasiyasına daxil edilməsi (bu, ifadənin predmetini, ünvanı, anı və konkret yerini nəzərdə tutur) (Bakhtin, 1975). Ədəbiyyatı söz yaradıcılığı kimi nəzərdən keçirərkən məlum olur ki, onun əsas materialı və aləti ədəbiyyat və dilçilik kontekstində funksiyaları müxtəlif olan sözdür. S.Todorov sözün ədəbi və linqvistik funksiyalarının fundamental xüsusiyyətlərini aşağıdakı kimi fərqləndirir: “Burada ədəbiyyat anlayışı ilə bağlı ümumi “diskurs” anlayışını tətbiq etmək lazımdır. Bu, “istifadə” (lingvistik) funksional anlayışının struktur cütüdür. Ədəbi diskurs mətnin söz və söz birləşmələri vasitəsilə çatdırılan ideoloji, konseptual, fəlsəfi, estetik mənaları olan semiotik təbəqəsidir. Ədəbiyyatşünaslıq üçün ədəbi diskurs məsələsi əlaqəli elmlərdən ayrılmış diskursun özünün modeli kimi aktualdır. Müasir elmin aktual məsələlərindən biri mətn və diskurs problemi, mətnlə diskurs əlaqəsidir.

Ədəbiyyat

1. Vodak, R. (1997). Yazyk. Diskurs. Politika. Volgograd, 11 s.
2. <https://www.jstor.org/stable/10.3138/9781442676725?typeAccessWorkflow=login>
3. Semiotika, sost. Stepanov, YU.S. izd. 2-ye, ispr. i dop (2001). M.: Akademicheskiiy Proyekt; Yekaterinburg: Delovaya kniga, 6 s.
4. Harris, Z.S. (1952). Discourse analysis. Language. №1, 28 p.
5. Vigotsky, L. (1968). Psychology of Art. Moscow, Iskusstvo.
6. Widdowson, H.G. (1972). Penn State University Press. Fall, 294 p.
7. https://www.researchgate.net/publication/232927332_Literature_and_discourse_analysis
8. Short, M. (1989). Discourse analysis and the analysis of drama. In Carter, R., Simpson, P. (eds.) Language, discourse and literature. London: Unwin Hyman, 141 p.
9. <http://www.krugosvet.ru/articles/82/1008254/1008254a1.htm>
10. <https://doi.org/10.1080/03740463.2010.482325>
11. <https://discourseanalysis.org/com>
12. Sopher, H. (1981). Discourse analysis as an aid to literary interpretation. English language teaching vol. XXXVI, 328 p.
13. Bakhtin, M. (1975). Problems of Literature and Aesthetics. Moscow: Hudlit.

Göndərilib: 04.08.2023

Qəbul edilib: 19.10.2023